

Alkohol w ruchu drogowym

Średnio 9% dorosłych Europejczyków spożywa codziennie alkohol. W Polsce to zaledwie 1,6%. Odsetek kierowców w Europie, którzy zgłaszają prowadzenie pojazdu po spożyciu alkoholu waha się od 5% na Węgrzech do 34% w Portugalii. Na pytanie: Czy prowadziłeś pojazd pod wpływem alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni 6,8% Polaków odpowiedziało twierdząco, podczas gdy średnia w UE wyniosła 20,6%. 46% polskich kierowców deklaruje także, że zostało skontrolowanych chociaż raz w ciągu roku, gdy średnia europejska wyniosła zaledwie 18% - wynika z analiz Instytutu Transportu Samochodowego.

Dane Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) oraz Komisji Europejskiej wskazują, że **Polacy piją z mniejszą częstotliwością niż średnia europejska**. Polska jest też krajem, gdzie stosunkowo najniższy odsetek dorosłych deklaruje, że pije alkohol codziennie. Wg Eurostatu (dane z 2019 roku) najwięcej mieszkańców pijących codziennie alkohol zanotowano w Portugalii (20,7%). **Średnia europejska wynosi 9% dorosłych osób spożywających alkohol codziennie. W Polsce to zaledwie 1,6%.**

W ostatniej edycji międzynarodowego projektu ESRA (Badanie opinii społecznej w różnych krajach świata), w której uczestniczył Instytut Transportu Samochodowego, badaniu przy pomocy jednolitego kwestionariusza poddanych zostało 35 000 osób z 32 krajów. Wśród pytań znajdowały się również te dotyczące alkoholu. **W Europie odsetek kierowców samochodów, którzy zgłaszają prowadzenie pojazdu po spożyciu alkoholu, znacznie się różni i waha się on od 5% na Węgrzech do 34% w Portugalii.** Na pytanie: Czy prowadziłeś pojazd pod wpływem alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni, **6,8% Polaków odpowiedziało twierdząco, gdy średnia w UE wyniosła 20,6%.** Największy odsetek osób deklarujących jazdę pod wpływem alkoholu zanotowano w Portugalii (34%), Szwajcarii (34%) i Belgii (33%). Jeśli chodzi o płeć to **mężczyźni dwa razy częściej przyznawali się do prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu.** W kwestii wieku, to **młodzi kierowcy (18-24 lata)** najczęściej deklarowali prowadzenie pojazdu po wypiciu alkoholu. Na pytanie: Czy akceptujesz prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu **2,1% Polaków odpowiedziało twierdząco** i jest to wynik na poziomie średniej europejskiej.

*– ITS jest wśród krajów inicjatorów projektu ESRA i uczestniczy w kolejnych edycjach badań. Ostatnie analizy odbyły się w 2018 roku, a teraz trwa kolejny cykl. Dane wskazują, że **46% polskich kierowców deklaruje, że zostało skontrolowanych na obecność alkoholu przynajmniej 1 raz w ciągu roku, gdy średnia europejska wyniosła zaledwie 18%.** Warto przypomnieć, że 2018 i 2019 to lata, w których roczne liczby kontroli trzeźwości były najwyższe i wynosiły ponad 16,5 miliona kontroli. Podobnie jest w kwestii prawdopodobieństwa zatrzymania do kontroli trzeźwości na drodze - **53% polskich kierowców uważa, że mogą zostać w każdej chwili zatrzymani do kontroli** i jest to najwyższy wynik w UE, gdzie **średnia wśród badanych krajów wyniosła 22,5%** – mówi prof. Marcin Ślęzak, dyrektor Instytutu Transportu Samochodowego.*

Statystyki europejskie

Instytut Transportu Samochodowego jest także członkiem europejskiego konsorcjum, które realizowało międzynarodowy projekt Baseline. Jego celem było zbadanie wskaźników efektywności bezpieczeństwa ruchu drogowego KPI w krajach UE w celu szacowania jego poziomu i zachodzących zmian w kolejnej dekadzie działań na rzecz poprawy brd. W latach 2020-2022 w 15 krajach europejskich wyznaczono pięć głównych wskaźników, a wśród nich ten, dotyczący efektywności w zakresie alkoholu.

W 8 krajach dane potrzebne do wyznaczenia tego wskaźnika były zbierane w ramach losowych kontroli drogowych prowadzonych przez policję. Pomiar prowadzono w dni robocze i w weekendy, podczas dnia i w nocy, na autostradach, drogach w obszarach zabudowanych i poza obszarami zabudowanymi. W Polsce badania przeprowadzono na terenie całego kraju w 16 województwach, łącznie w 64 losowo dobranych lokalizacjach na obszarach zabudowanych i poza nimi.

– **Polska plasuje się na drugim miejscu (za Łotwą) z wynikiem 99,7% kierowców trzeźwych - 0,3% kierowców w ruchu było pod wpływem alkoholu.** Na kolejnych miejscach jest: Portugalia 99,2%, Grecja 98,8%, Belgia 98,4%, Hiszpania 97,6% i Luksemburg 97,3%. Jeżeli porównamy dane dotyczące ilości spożywanego alkoholu, to widać, że nie przekłada się to na ruch drogowy, ponieważ świadomość społeczna co do zagrożeń związanych z alkoholem w ruchu drogowym jest duża (wg badań ESRA mniej niż 2% badanych akceptuje prowadzenie pojazdu po spożyciu alkoholu) – **mówi Maria Dąbrowska-Loranc, kierownik Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego ITS.**

Wypadki drogowe z udziałem alkoholu w Polsce

Skoro w ruchu drogowym jest stosunkowo niewielka liczba kierowców (0,3%) prowadzących pod wpływem alkoholu, to jak bardzo rośnie zagrożenie powodowane przez tych kierowców, skoro aż 11% wypadków zdarza z ich udziałem?

Jak wynika z danych za 2022 rok:

1. pod wpływem alkoholu byli uczestnicy **10,5% ogółu wypadków**, w wypadkach tych zginęło **aż 14% ogółu ofiar śmiertelnych i 11% rannych**.
2. Wypadki z udziałem alkoholu **są poważniejsze w skutkach** – ciężkość tych wypadków to **13 ofiar śmiertelnych na 100 wypadków** przy **10 ofiarach śmiertelnych na 100 wypadków** dla ogółu wypadków.
3. Pijani kierujący sprawcy wypadków to:
 - 65% kierowcy samochodów osobowych,
 - 11% rowerzyści,
 - 12% motocykl, motorower,
 - 4% hulajnoga, 4% kierowcy samochodów ciężarowych, 1% kierowcy autobusów
4. **Ponad 40% wypadków z udziałem pijanych sprawców zdarza się w weekend.**
Osoby będące pod działaniem alkoholu najczęściej uczestniczyły w zdarzeniach drogowych w **ostatnich dniach tygodnia: soboty (19,0%) i niedziele (17,9%).**

W trakcie doby **kulminacyjny jest przedział pomiędzy 16.00 a 22.00.** W 2022 roku w godzinach tych osoby pod działaniem alkoholu uczestniczyły w 1 025 wypadkach, **co stanowi 45,6% wszystkich wypadków z ich udziałem.**

Najwięcej wypadków kierujący będący pod działaniem alkoholu spowodowali na skutek niedostosowania prędkości do warunków ruchu, nieustąpienia pierwszeństwa przejazdu, niezachowania bezpiecznej odległości.

– *Analizując strukturę wiekową sprawców kierujących będących pod działaniem alkoholu, **najwięcej wypadków powodują osoby z grupy 25-39 lat.** Najwięcej wypadków kierujący będący pod działaniem alkoholu powodowali **od maja do sierpnia** (najwięcej czerwiec i lipiec). **W 2022 roku, w porównaniu z 2021 roku, nastąpił wzrost liczby ujawnionych kierujących pojazdami pod działaniem alkoholu (w stanie po użyciu oraz w stanie nietrzeźwości) o 2 575 osób**, zwiększyła się też liczba kontroli trzeźwości o 4 181 250 – dodaje prof. Marcin Ślęzak.*

Piesi pod wpływem alkoholu

Piesi, będący pod działaniem alkoholu, spowodowali 299 wypadków. W ich wyniku śmierć poniosły 43 osoby, a 261 zostało rannych. **W porównaniu do roku 2021 nastąpił wzrost liczby wypadków spowodowanych przez tę grupę uczestników ruchu o 4 (+1,4%).**

– *Główne przyczyny wypadków spowodowanych przez pieszych będących pod działaniem alkoholu to: **nieostrożne wejście na jezdnię przed jadącym pojazdem** – 160 wypadków, (tj. **53,5% wszystkich zdarzeń spowodowanych przez pieszych** będących po alkoholu). Piesi będący pod działaniem alkoholu, **najczęściej powodowali wypadki w okresie jesienno-zimowym**, co pokrywa się z ogólną tendencją wypadków powodowanych przez tę grupę. Najwięcej wypadków było **w styczniu (16,4%) oraz w lutym (13,0%)**. Najwięcej osób zginęło w styczniu i sierpniu po (16,3%) oraz w lutym (14,0%) – tłumaczy Maria Dąbrowska-Loranc z ITS.*

Dane Instytutu Transportu Samochodowego dotyczące alkoholu w ruchu drogowym zostały przedstawione podczas konferencji prasowej Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego zatytułowanej „**ZDAJ TEST Z ODPOWIEDZIALNOŚCI**”, którą zorganizowano w dniu 9 maja w siedzibie ITS przy ul. Jagiellońskiej 80 w Warszawie.